

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ตามขั้นตอน
ต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนด
องค์ประกอบของสาระการเรียนรู้ 3) การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง 4) การตรวจสอบคุณภาพสาระ
การเรียนรู้ 5) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผลการใช้สาระการเรียนรู้ และมี
องค์ประกอบสำคัญ 8 ด้าน คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างหลักสูตร
4) คำอธิบายรายวิชา 5) หน่วยการเรียนรู้ 6) แนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่ง
เรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมิน ความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. 0.07)
2. นักเรียน มีทักษะการปฏิบัติงานสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์บายศรี
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. 0.25)
3. นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียน มีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์
บายศรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. 0.05)

อภิปรายผล

1.การพัฒนาสาระการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดองค์ประกอบของสาระการเรียนรู้ 3) การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง 4) การตรวจสอบคุณภาพสาระการเรียนรู้ 5) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผลการใช้สาระการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมิน ความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. 0.25) ผลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.07 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด สรุปได้ว่า สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพราะการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนั้น ผู้เรียนสามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ ทำผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ทั้งจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้วิจัย ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้ไปพัฒนาเป็นอาชีพเสริมรายได้แก่ตนเอง ซึ่ง สงัด อุทรานันท์ (2532:317) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร ก่อนนำไปใช้สอนจริง การดำเนินการขั้นนี้ จะช่วยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในท้องถิ่น สถานการณ์จริง และประสบผลสำเร็จมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจาก

1.1 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์บายศรี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนวราธรรม คำสอนทา (2543 : 5-6) ที่กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มีความชัดเจนเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของหลักสูตรและคุณภาพของการเรียนการสอน

1.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้กำหนดโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับนักเรียนและท้องถิ่น มีความชัดเจนและไม่สับสน น่าสนใจ มีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้น ซึ่งประเมิน โดย ผู้เชี่ยวชาญ โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล กันทะใจ (2550 : 5-7) และจิตนุญต์ กุลสุวรรณ (2550 : 4-5) ซึ่งพบว่าโครงสร้างของเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และ กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 สารระการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้กำหนดเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นกระบวนการทำงานกลุ่ม เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และกระบวนการเรียน การสอนยึดผู้เรียนสำคัญ ซึ่งประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย บุญหยาด พันทอง (2551: 6-8) ที่กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนใช้วิธีการสอนโดยกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคม เศรษฐกิจเหมาะสมกับท้องถิ่น และกรมวิชาการ (2544 : 1) ที่กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจุดเน้น คือผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการจัดการ การทำงานกลุ่ม แสวงหาความรู้ แก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงาน สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.4 สารระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีอัตราเวลาเรียนที่เหมาะสม ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมจากด้านต่าง ๆ ได้แก่ อัตราเวลาเรียนที่เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เหมาะสมกับสารระการเรียนรู้เหมาะสมกับสารระการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. 0.07) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา อุทโท (2541 : 115) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนิน หลักสูตรครอบคลุมทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการ แต่ในด้านอัตราเวลาเรียนจะจัดให้มีกิจกรรมฝึกทักษะนอกเวลาเรียนตามปกติ

1.5 หลักสูตรมีสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ด้าน ได้แก่ สภาพชุมชนหรือท้องถิ่นมีความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์หาได้ง่าย เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียนและระดับชั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้และการถ่ายทอดได้เหมาะสม ใบบางและใบบความรู้เหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

1.6 หลักสูตรมีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมมากที่สุด ผู้วิจัยได้เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติจริงผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทำงานและแบบทดสอบที่มีคุณภาพในการวัดผลกล่าวคือแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือทำให้

การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งกรมวิชาการ (2546 : 105) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการวัดพฤติกรรม ทักษะ เจตคติ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้สอนสามารถเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัด ผู้วิจัยได้ใช้วิธี การสอนแบบบรรยาย สาธิตทุกขั้นตอนร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น งานสำเร็จทุกขั้นตอน ผลจากการทดลองสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย ทั้ง 3 ด้าน สูงเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงว่าการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี โรงเรียนสามารถนำหลักสูตร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี และ ความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันดี จุพานิชย์ (2551 : -3-5) และไพรัตน์ คำเอี่ยม (2552 : 4-5) ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสม กับผู้เรียนในระดับมาก

2. ผลการวัดทักษะการปฏิบัติงาน การประดิษฐ์บายศรี ของนักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงาน เรื่องการประดิษฐ์บายศรี โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด หมายความว่า นักเรียนทุกคน มีค่าเฉลี่ย จากการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. 0.25) การจัดการขบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการกลุ่ม การวัดผลตามสภาพจริง ศึกษาขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรีบายศรี จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากหนังสือการประดิษฐ์บายศรี ซึ่งนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ปฏิบัติจริงเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทำงาน ทำงานเป็นกลุ่ม แสวงหาความรู้ แก้ปัญหาการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ สุจริต ซึ่ง ได้พิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนช่วยการปฏิบัติจริง ฝึกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอน นักเรียนได้ชิ้นงานจากการปฏิบัติ สามารถนำไปเผยแพร่ผลงาน ได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น

4. นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. 0.05) ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี สำหรับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก เพราะสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้มีความรู้สั่งสมมานาน สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สร้างรายได้แก่ครอบครัว และท้องถิ่น นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ยังส่งเสริมให้นักเรียน ได้วางแผนการทำงาน ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม รู้จักแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดผลงานที่ได้จากการปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์บายศรี สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอน ที่ต้องการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนี้ไปใช้ควรศึกษาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์บายศรี ให้เข้าใจเพื่อเตรียมการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้พร้อมก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้

1.2 การจัดการเรียนรู้ควรเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการประดิษฐ์โดยใช้ วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริงทั้งหมด ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน และแจ้งให้นักเรียนจัดเตรียมวัสดุที่มีในท้องถิ่นล่วงหน้า เพื่อสะดวกในการเรียนการสอนและทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การวัดและประเมิน ครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมิน โดยทันที ในการประเมินแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อส่งผลกับกิจกรรมในครั้งต่อไป โดยที่นักเรียนที่ได้คะแนนดี จะช่วยในการเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในขณะที่เวลานักเรียนที่ได้คะแนนต่ำก็จะ ได้แก้ไขข้อบกพร่องในกิจกรรมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ให้เกิดความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของตนเอง เพื่อพัฒนา ปรับปรุง อนุรักษ์ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน สืบทอดต่อกันรุ่นหลังให้มากที่สุด

2.2 ควรมีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องอื่นๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปส่งเสริมสินค้าในชุมชนของตนเองต่อไป